

Faktaark – ”Barnet først”

Regeringen ønsker at styrke indsatsen for udsatte børn og unge, så børnene får den rette hjælp og støtte tidligt i deres liv.

Regeringen igangsætter nu en bred inddragelsesproces, hvor vi taler med organisationer, eksperter, kommuner m.fl. og ikke mindst børnene, mhp. at komme hele vejen rundt om området og få belyst alle dilemmaerne.

Regeringen forventer at kunne præsentere et samlet udspil senere på året.

Der skal ses på alle aspekter af anbringelsesområdet, og arbejdet vil ske i tre spor:

Spor 1: Flere tidligere anbringelser og bedre kvalitet

For mange børn bliver anbragt for sent. De fleste førstegangsanbringelser sker i dag blandt store børn, som i for mange tilfælde har taget skade og udviklet komplekse problemstillinger som følge af en barndom med svigt.

Trods flere års arbejde med at fremme brugen af adoptioner uden samtykke for at sikre stabilitet i opvæksten for udsatte børn og unge er antallet af adoptioner uden samtykke fortsat lavt.

Regeringen ønsker, at vi passer bedre på børnene og sætte tidligere og mere konsekvent ind. Flere skal anbringes tidligere. Vi skal give stabilitet i barnets liv gennem bortadoption, når vi ved, at det i sidste ende vil være den rigtige løsning. Og vi skal sørge for, at plejefamilierne klædes bedre på til opgaven. Ligesom vi skal sikre en bedre kvalitet på døgninstitutioner og opholdssteder.

Spor 2: Barnets stemme

Flere undersøgelser har påvist, at udsatte børn og unge ikke føler sig hørt og inddraget i deres egen sag i kommunen. Senest har ”Børnesagsbarometret” bl.a. vist, at reglerne om afholdelse af en børnesamtale forud for afgørelsen i en sag kun er overholdt i 56 procent af sagerne. Den såkaldte Trivselsundersøgelse af anbragte børn og unges trivsel viste i 2018, at kun 27 pct. af de anbragte følte sig medinddraget i beslutningen om, hvor de skulle bo. Og jo længere de havde været anbragt, desto mindre følte de sig medinddraget.

Regeringen ønsker en grundlæggende ændring i tilgangen på området, så der tages udgangspunkt i, at barnet er til i sin egen ret. Og hvor lovgivningen er indrettet, så børnenes ønsker og behov sættes først. Hvor det er indsatser og rettigheder for barnet og ikke forældrene, der er omdrejningspunktet. Fx en ret til at sige nej til samvær og kontakt med biologiske forældre. Derfor skal der laves en ny Barnets Lov, der sætter barnet først.

Spør 3: Overgang til voksenlivet

Tidligere anbragte unge har ofte et meget lille eller slet intet netværk, når de tager hul på voksenlivet, fordi deres støtte og omsorgspersoner typisk forsvinder, når de fylder 18 år.

Regeringen ønsker at lette overgangen til voksenlivet for anbragte unge og støtte dem bedre til at stå på egne ben efter en anbringelse. Der skal være flere frivillige mentorer, venskabsfamilier og andre ikke-betalte mellem menneskelige relationer, som de anbragte kan tage sig med ind i voksenlivet. Og der skal følges mere systematisk op på, hvordan det går de tidligere anbragte unge i de første år af voksenlivet i forhold til bolig, job og uddannelse, så de unge kommer godt ind i voksenlivet.

Strukturelle tiltag

Regeringen ønsker, at en samlet reform skal medføre en strukturel forandring af anbringelsesområdet. Derfor skal reformen bygge på:

- *Økonomi må ikke være afgørende for, om et barn anbringes:* Øget refusion for den enkelte kommune i meget dyre sager samt mulighed for at summere udgifterne for alle børn i en søskendeflok til én refusionssag.
- *Barnets Lov:* En helt ny lov vedr. udsatte børn og unge. Grundprincippet i lovgivningen skal vendes om, så barnet sættes først. Lovens udgangspunkt skal være, at valget af indsats ikke skal afgøres af, hvad der er mindst indgribende for forældrene, men hvad der er bedst for barnet. Loven skal bl.a. konkret indeholde følgende elementer:
 - *Anbringelse uden for hjemmet skal ikke være sidste udvej:* Målet skal ikke være at forebygge en anbringelse, men at forebygge at barnet får en barndom med omsorgssvigt.
 - *Barnet ret til at sige fra over for forældrene:* Anbragte børn og unge skal have ret til at sige nej til samvær og kontakt med deres biologiske forældre. Det styrende skal være barnets ønske om at se sine biologiske forældre og ikke forældrenes ret til at se barnet.
 - *Opgør med stigmatiserende og forkerte begreber i lovgivningen:* Vi skal væk fra at se barnet som problemet, men i stedet skal fokus først og fremmest være på forældrenes manglende forældreevne, og det skal lovgivningen afspejle. Udsatte børn skal fx i stedet for en aflastningsfamilie have en venskabsfamilie.

Endelig har regeringen meldt ud, at et samlet udspil vil indebære et initiativ om:

- *Plejebørn skal lettere kunne blive adopteret af deres plejefamilie:* Reglerne ændres, så børn kan bortadopteres til deres plejeforældre, når der er opstået en tæt relation, hvor plejefamilien er trådt i forældrenes sted. I de tilfælde skal den nye relation så tidligt som muligt kunne omdannes til et egentligt og varigt familieband for at sikre barnet den bedst mulige opvækst.